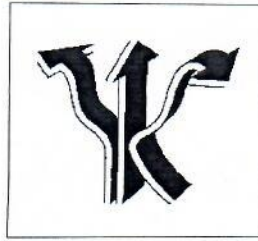

**ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
«ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

Кафедра публічного адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Директор ННІМВСН

А.М.Грись

“ 27 ” серпня 2021 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Публічного адміністрування
Протокол № 1 від “26” серпня 2021 р.
Завідувач кафедри

І.А. Семенець-Орлова

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»**

спеціальності: 281 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва спеціальності)

освітнього рівня бакалавр
(назва освітнього рівня, ОКР)

освітньої програми: 281 Публічне управління та адміністрування
(шифр і назва освітньої програми)

Розробник (-и) робочої програми навчальної дисципліни:

Семенець-Орлова І.А., доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри публічного адміністрування

Викладач:

Бобось О.Л., кандидат ветеринарних наук, доцент кафедри публічного
адміністрування

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного
адміністрування

(протокол № 1 від "16" серпня 2021 р.)

Схвалено Вченою радою Навчально-наукового інституту міжнародних
відносин та соціальних наук

(протокол № 1 від "17" серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри

(підпис)

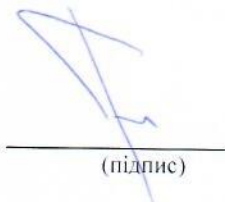
Семенець-Орлова І.А.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником
освітньої програми 281 Публічне управління та адміністрування)

(назва освітньої програми)

15.08.2021 р.

Керівник освітньої програми

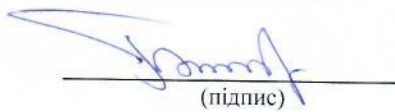

(підпис)

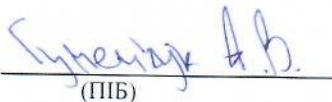
Пивоваров К. В.

(ПІБ)

Робочу програму перевірено

15.08.2021 р.

(підпис)

(ПІБ)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
«Теорія та історія місцевого самоврядування»		
Курс	3	3
Семестр	5	5
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	50	8
в т.ч. Модульний контроль	2	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	70	112
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Статус дисципліни: обов'язкова

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та історія місцевого самоврядування» є дати слухачам теоретичні знання та виробити в них практичні навички опрацьовувати й обґрунтовувати конкретні пропозиції, які стосуються актуальних проблем державного управління та місцевого самоврядування, діяльності громадських організацій, управління містом. **Основними завданнями** вивчення дисципліни «Теорія та історія місцевого самоврядування» є:

- узагальнення теоретичних засад місцевого самоврядування;
- ознайомлення з історією розвитку місцевого самоврядування в Україні;
- вивчення зарубіжного досвіду розвитку місцевого самоврядування.

4. Компетентності та програмні результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення курсу здобувачі повинні мати:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері публічного управління та адміністрування або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та наукових методів відповідної галузі і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Здатність працювати в команді.

Здатність планувати та управляти часом.

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Здатність здійснювати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.

Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

Здатність впроваджувати інноваційні технології.

5. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи місцевого самоврядування							
1	Теорія місцевого самоврядування як комплексна галузь права	3	1				5
2	Основні засади місцевого самоврядування як форми здійснення влади народом. Теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування.	3	1				5
3	Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування	3	1				5
4	Правові основи здійснення населенням права місцевого самоврядування	3	1				5
5	Нормативно-правове забезпечення місцевого самоврядування	3	1				5
6	Територіальна громада в системі місцевого самоврядування	3	1				5
7	Інституціональна структура місцевого самоврядування в Україні	3	1				5
8	Реалізація конституційно-правових засад місцевого самоврядування в Україні	2	1				5
9	Компетенції та повноваження місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.	3	1				6
Змістовий модуль 2. Історія українського місцевого самоврядування							
10	Зародження елементів місцевого самоврядування на українських землях в епоху Середньовіччя (X - XVII ст.)	2	1				6
11	Місцеве самоврядування на українських	2	2				6

	землях у складі Російської та Австрійської імперій (XVIII - початок XX ст.)						
12	Місцеве самоврядування в Україні в роки Української Національної революції 1917-1920 рр. та за радянських часів	2	2				6
13	Становлення інституту місцевого самоврядування в новітній історії України	2	2				6
	Всього: 120 годин	34	16	-	-	-	70

Тематичний план для заочної форми навчання

№	Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи місцевого самоврядування							
1	Теорія місцевого самоврядування як комплексна галузь права	1					8
2	Основні засади місцевого самоврядування як форми здійснення влади народом. Теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування.	1					8
3	Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування	1					8
4	Правові основи здійснення населенням права місцевого самоврядування	1					8
5	Нормативно-правове забезпечення місцевого самоврядування	1					8
6	Територіальна громада в системі місцевого самоврядування	1					8
7	Інституціональна структура місцевого самоврядування в Україні						8
8	Реалізація конституційно-правових засад місцевого самоврядування в Україні						8
9	Компетенції та повноваження місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.						8
Змістовий модуль 2. Історія українського місцевого самоврядування							
10	Зародження елементів місцевого самоврядування на українських землях в епоху Середньовіччя (X - XVII ст.)						10
11	Місцеве самоврядування на українських землях у складі Російської та Ав-						10

	стрійської імперії (XVIII - початок XX ст.)						
12	Місцеве самоврядування в Україні в роки Української Національної революції 1917-1920 рр. та за радянських часів						10
13	Становлення інституту місцевого самоврядування в новітній історії України						10
	Всього: 120 годин	6	2	-	-	-	112

6. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи місцевого самоврядування

Лекція 1. Теорія місцевого самоврядування як комплексна галузь права (3 години)

Зміст теорії місцевого самоврядування. Основні принципи місцевого самоврядування. Методи місцевого самоврядування. Джерела права місцевого самоврядування. Структура права місцевого самоврядування. Норми та інститути місцевого самоврядування в Україні. Місце місцевого самоврядування в правовій системі держави.

Ключові слова: джерела права місцевого самоврядування, методи місцевого самоврядування, місцеве самоврядування, принципи місцевого самоврядування.

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

Лекція 2. Основні засади місцевого самоврядування як форми здійснення влади народом. Теоретичні засади розвитку місцевого самоврядування. (3 години)

Поняття місцевого самоврядування. Завдання та функції місцевого самоврядування. Система та інститути місцевого самоврядування. Основні теоретичні концепції місцевого самоврядування. Правова основа місцевого самоврядування. Демографічна та територіальна основи місцевого самоврядування. Соціальні основи місцевого самоврядування.

Ключові слова: інститути місцевого самоврядування, місцеве самоврядування, основи місцевого самоврядування, система місцевого самоврядування.

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

Лекція 3. Матеріальна та фінансова основа місцевого самоврядування (2 години)

Роль комунальних підприємств, установ та організацій в соціально-

економічному розвитку міста. Комунальна (муніципальна) власність та її складові. Сутність і роль муніципальних фінансів в економічному і соціальному розвитку міст. Функції муніципальних фінансів. Особливості формування доходів та видатків муніципальних бюджетів. Сутність міжбюджетних трансфертів. Види міжбюджетних трансфертів. Особливості управління фінансово-економічними ресурсами міст. Касове виконання муніципальних бюджетів.

Ключові слова: матеріальна основа місцевого самоврядування, місцевий бюджет, місцеві фінанси, міжбюджетні відносини, фінансова основа місцевого самоврядування.

Рекомендовані джерела:

Основні: 6; 7; 16-18; 24; 31

Додаткові: 1, 15, 16

Лекція 4. Правові основи здійснення населенням права місцевого самоврядування (2 години)

Участь населення у формуванні органів місцевого самоврядування. Норми, в яких закріплені правові гарантії місцевого самоврядування. Форми прямої демократії. Право на проведення місцевих референдумів. Інститути локальної демократії в системі місцевого самоврядування в Україні.

Ключові слова: локальна демократія, органи місцевого самоврядування, місцеві вибори, місцеві референдуми.

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

Лекція 5. Нормативно-правове забезпечення місцевого самоврядування (2 години)

Сутність нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування. Види нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування. Об'єктивні передумови нормативно-правового розвитку місцевого самоврядування в Україні. Основні конституційно-правові теорії місцевого самоврядування. Інститут місцевого самоврядування в Україні та джерела його нормативно-правового забезпечення. Підзаконне регулювання місцевого самоврядування. Конституційні основи місцевого самоврядування в Україні. Законодавчі основи місцевого самоврядування в Україні. Підзаконні нормативно-правові акти в галузі місцевого самоврядування.

Ключові слова: закони України, інститут місцевого самоврядування, нормативно-правові акти, підзаконні нормативно-правові акти.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 2; 9; 15; 19; 21; 25; 32

Додаткові: 7, 11, 13, 17

Лекція 6. Територіальна громада в системі місцевого самоврядування (2 години)

Сутність територіальної громади. Місце територіальної громади в системі місцевого самоврядування. Поняття територіальної громади в нормативно-правових актах України. Вітчизняні та зарубіжні теорії про територіальну громаду. Ознаки територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування. Види територіальних громад в Україні. Функції територіальних громад. Головні ознаки територіальної громади. Територіальна громада як суб'єкт підприємницької діяльності у сфері надання громадських послуг. Участь територіальної громади у місцевому самоврядуванні. Форми діяльності територіальних громад.

Ключові слова: громадські послуги, територіальна громада, функції територіальних громад.

Рекомендовані джерела:

Основні: 1; 2; 9; 15; 19; 21; 25; 32

Додаткові: 7, 11, 13, 17

Лекція 7. Інституціональна структура місцевого самоврядування в Україні (2 години)

Поняття системи органів місцевого самоврядування. Види органів місцевого самоврядування. Представницькі органи місцевого самоврядування. Виборні посадові особи місцевого самоврядування. Обласні та районні ради. Сільський, селищний та міський голова. Виконавчі органи місцевого самоврядування. Статус депутата місцевої ради. Правове регулювання нових утворень в системі місцевого самоврядування. Служба в органах місцевого самоврядування.

Ключові слова: міський голова, селищний голова, система органів місцевого самоврядування, сільський голова.

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

Тема 8. Реалізація конституційно-правових засад місцевого самоврядування в Україні (2 години)

Засади поєднання форм безпосередньої та представницької демократії у здійсненні місцевого самоврядування. Правові засади взаємовідносин держави і місцевого самоврядування. Організаційно-функціональні та конституційно-правові засади місцевого самоврядування. Проблеми реалізації правових засад місцевого самоврядування. Особливості реалізації конституційно-правових засад місцевого самоврядування в Україні.

Ключові слова: безпосередня демократія, конституційно-правові засади місцевого самоврядування, організаційно-функціональні засади місцевого самоврядування, представницька демократія.

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

Тема 9. Компетенції та повноваження місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування. (2 години)

Сутність компетенції та повноваження місцевого самоврядування. Зміст компетенції місцевого самоврядування. Закріплення сфери компетенції та повноважень місцевого самоврядування в Конституції та Законах України. Сутність відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Основні види відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Особливості відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Ключові слова: відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, компетенції місцевого самоврядування, повноваження місцевого самоврядування.

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

Семінарське заняття 1. Інституціональна структура місцевого самоврядування в Україні

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

Семінарське заняття 2. Реалізація конституційно-правових засад місцевого самоврядування в Україні

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

Семінарське заняття 3. Компетенції та повноваження місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

Рекомендовані джерела:

Основні: 4; 15; 20; 23; 25; 26; 28

Додаткові: 3, 10

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Змістовий модуль 2. Історія українського місцевого самоврядування

Лекція 10. Зародження елементів місцевого самоврядування на українських землях в епоху Середньовіччя (X - XVII ст.) (2 години)

Витоки місцевого самоврядування в Україні. Зародження елементів місцевого самоврядування в Україні в епоху Київської Русі. Розвиток місцевого

самоврядування в Україні в Галицько-Волинському князівстві. Місцеве самоврядування в Україні в Литовсько-Польську добу. Розвиток місцевого самоврядування на українських землях в добу Речі Посполитої (1569-1648 рр.). Місцеве самоврядування в Українській козацькій державі (друга половина XVII - XVIII ст.). Самоврядування Запорозької Січі.

Ключові слова: верв, віче, магдебурзьке право, магістрат, ратуша.

Рекомендовані джерела:

Основні: 8; 10; 23; 25; 29

Додаткові: 2, 6, 7

Тема 11. Місцеве самоврядування на українських землях у складі Російської та Австрійської імперій (XVIII - початок XX ст.) (2 години)

Ліквідація інституту гетьманства та органів місцевого самоврядування в Лівобережній Україні царським урядом протягом другої половини XVIII ст. Ліквідація Запорозької Січі. Впровадження загальноімперських органів влади та управління на території Лівобережної та Правобережної України. Міські та сільські громади в Наддніпрянській Україні в першій половині XIX ст. Розвиток місцевого самоврядування в Західній Україні в XIX - на початку XX ст. Вплив земської реформи на розвиток місцевого самоврядування в Наддніпрянській Україні. Місцеве самоврядування в Наддніпрянській Україні на початку XX ст.

Ключові слова: земства, козацьке самоврядування, міські думи, сільська громада.

Рекомендовані джерела:

Основні: 8; 10; 23; 25; 29

Додаткові: 2, 6, 7

Тема 12. Місцеве самоврядування в Україні в роки Української Національної революції 1917-1920 рр. та за радянських часів (2 години)

Революційна ситуація в Україні та організація діяльності органів місцевого самоврядування в період Української Центральної ради. Місцеве самоврядування в Україні в добу Гетьманату П. Скоропадського та Директорії УНР. Західноукраїнська Народна Республіка та її органи місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування на західноукраїнських землях у складі Другої Речі Посполитої, Чехословацької республіки і Румунської монархії. Місцеве самоврядування в Українській РСР (20-80 ті рр. XX ст.). Повноваження органів місцевого самоврядування (Рад) в Українській РСР в 20-80-х рр. XX ст.

Ключові слова: Гетьманат, Директорія, міська управа, рада, Центральна Рада.

Рекомендовані джерела:

Основні: 8-10; 20; 23; 25; 29

Додаткові: 46

Тема 13. Становлення інституту місцевого самоврядування в новітній історії України (2 години)

Декларація про державний суверенітет України та її вплив на становлення інституту місцевого самоврядування. Закон України "Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування". Висвітлення місцевого самоврядування в Конституції України. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" та його роль в становленні інституту місцевого самоврядування". Європейська Хартія місцевого самоврядування та її ратифікація Україною.

Ключові слова: державний суверенітет, Європейська Хартія місцевого самоврядування, місцеве самоврядування, місцеві Ради народних депутатів.

Рекомендовані джерела:

Основні: 3; 11-14; 20; 22

Додаткові: 4; 8; 9; 14

Семінарське заняття 4. Проходить у навчальній лабораторії кафедри публічного адміністрування Ораторський клуб «Державний службовець». Зародження елементів місцевого самоврядування на українських землях в епоху Середньовіччя (X - XVII ст.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 8; 10; 23; 25; 29

Додаткові: 2, 6, 7

Семінарське заняття 5. Місцеве самоврядування на українських землях у складі Російської та Австрійської імперій (XVIII - початок XX ст.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 8; 10; 23; 25; 29

Додаткові: 2, 6, 7

Семінарське заняття 6. Проходить у навчальній лабораторії кафедри публічного адміністрування Ораторський клуб «Державний службовець». Місцеве самоврядування в Україні в роки Української Національної революції 1917-1920 рр. та за радянських часів

Рекомендовані джерела:

Основні: 8-10; 20; 23; 25; 29

Додаткові: 46

Семінарське заняття 7. Становлення інституту місцевого самоврядування в новітній історії України

Рекомендовані джерела:

Основні: 3; 11-14; 20; 22

Додаткові: 4; 8; 9; 14

7. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	9	9	4	4	2	2
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4	2	2
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-		
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40	2	20
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-		
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	20	1	20	1	20	-	-
Виконання ІНДЗ	20	-	-	-	-	-	-
Разом	-		67	-	73	-	29
Максимальна кількість балів:					169		
169:100=1,69. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,49 = загальна кількість балів.					-		

7.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота 1. Скласти таблицю «Правове регулювання місцевого самоврядування в Україні»:

Конституція України, Закони України, підзаконні нормативно-правові акти	Дата підписання

Самостійна робота 2. Скласти таблицю «Магдебурзьке право в Україні»:

Міста України, в яких було запроваджено магдебурзьке право	Дата запровадження

Самостійна робота 3. Скласти таблицю «Види муніципальних систем в

зарубіжних країнах»:

Види муніципальних систем в зарубіжних країнах	Дата виникнення	Країни поширення

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та стилю оформлення – 2 бали

7.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування.

Студентами пропонуються тестові завдання у кількості 20 питань.

Види тестових завдань:

- Із вибором однієї правильної відповіді;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання на розпізнавання та відтворення правильної відповіді по пам'яті;
- Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:

- виконання тестових завдань – максимум 20 балів.

7.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Екзамен

7.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Що таке місцеве самоврядування?
2. Назвіть основні принципи місцевого самоврядування.
3. Розкрийте зміст теорії місцевого самоврядування.
4. Висвітліть основні норми місцевого самоврядування.
5. Назвіть основні групи правових відносин місцевого самоврядування.
6. Що таке матеріально-правові норми права?
7. Що розуміється під функціями місцевого самоврядування? Назвіть основні функції місцевого самоврядування.
8. Розкрийте основні напрямки місцевої самоврядної діяльності.
9. Що закріплюють норми права місцевого самоврядування?
10. Назвіть головні проблеми комплексного соціально-економічного розвитку самоврядних територіальних утворень.
11. Що таке демографічні основи місцевого самоврядування?
12. Розкрийте сутність поняття територіальні основи місцевого самоврядування.
13. Розкрийте функції муніципальних фінансів.
14. Які ви знаєте основні доходи муніципальних бюджетів?
15. Назвіть основні видатки муніципальних бюджетів.

16. Що таке міжбюджетні відносини?
17. Назвіть основні муніципальні податки та збори.
18. Назвіть основні види міжбюджетних трансфертів.
19. Назвіть основні форми прямого волевиявлення громадян.
20. Розкрийте сутність мажоритарної виборчої системи.
21. Яким чином здійснюється формування виборчих комісій?
22. Назвіть основні форми прямої демократії.
23. На яких принципах базується організація та проведення загальних зборів громадян за місцем проживання?
24. Які органи влади уповноважені надавати право на проведення місцевих референдумів?
25. У чому полягають об'єктивні передумови нормативно-правового розвитку місцевого самоврядування в Україні?
26. Охарактеризуйте поняття місцевого самоврядування.
27. Розкрийте структуру місцевого самоврядування адміністративно-територіальної одиниці.
28. У чому полягають конституційні права та обов'язки громадян України?
29. Проаналізуйте світову практику нормативно-правового забезпечення місцевого самоврядування.
30. Назвіть суб'єкти конституційних правовідносин в системі місцевого самоврядування.
31. Яким чином територіальна громада впливає на організацію роботи органів місцевого самоврядування?
32. Коли був прийнятий статут територіальної громади?
33. У чому полягають головні ознаки територіальної громади як первинного суб'єкта місцевого самоврядування?
34. Яке гарантійне право людини на індивідуальність забезпечує територіальна громада?
35. Охарактеризуйте кількісний підхід до вивчення територіальних спільнот.
36. Назвіть основні форми діяльності територіальних громад.
37. Розкрийте сутність інституціональної структури місцевого самоврядування.
38. Чому є обов'язковою наявність рад в системі місцевого самоврядування?
39. У яких випадках можуть бути припинені повноваження рад?
40. Назвіть головних посадових осіб рад.
41. Порівняйте повноваження сільського та міського голів?
42. На які терміни обираються сільський, селищний та міський голови?
43. Яким чином можна поєднати форми безпосередньої та представницької демократії у здійсненні місцевого самоврядування?
44. Розкрийте роль статутів територіальних громад у здійсненні місцевого самоврядування.
45. Хто є загальнонаціональним виразником волі народу?
46. Яким чином тлумачаться засади народовладдя?
47. Назвіть головні проблеми забезпечення інституту комунальної власності в Україні.
48. Яким чином можна забезпечити матеріально-фінансову самостійність

місцевого самоврядування?

49. Розкрийте структуру компетенції місцевого самоврядування.

50. Що таке суб'єкти муніципальних правовідносин?

51. Що таке делегована (доручена) компетенція місцевого самоврядування?

52. Що таке власні повноваження виконавчих органів місцевого самоврядування?

53. Охарактеризуйте делеговані повноваження органів та посадових осіб місцевого самоврядування.

54. Що є підставами відповідальності органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальною громадою?

55. Коли з'явилися перші елементи місцевого самоврядування на українських землях?

56. Дайте порівняльну характеристику розвитку місцевого самоврядування в Київському та Галицько-Волинському князівствах.

57. З якого часу Магдебурзьке право набуло свого поширення на українських землях?

58. Покажіть місце козацького самоврядування в політико-адміністративній системі Речі Посполитої.

59. Охарактеризуйте особливості побудови полково-сотенного устрою козацької республіки.

60. Назвіть основні органи самоврядування Запорозької Січі.

61. Коли було ліквідовано інститут гетьманства в Лівобережній Україні?

62. Коли була ліквідована Запорозька Січ царським режимом?

63. Дайте порівняльну характеристику розвитку системи місцевого самоврядування в Наддніпрянській та Західній Україні в XIX - на початку XX ст.

64. Коли були запроваджені сільські товариства в Наддніпрянській Україні?

65. У яких губерніях Наддніпрянської України земства з'явилися на початку XX ст.?

66. З яких органів складалася система міського самоврядування в Наддніпрянській Україні наприкінці XIX - на початку XX ст.?

67. Дайте порівняльну характеристику розвитку системи місцевого самоврядування в Наддніпрянській Україні в дореволюційні часи та в добу Української Центральної Ради.

68. Розкрийте структуру органів місцевого самоврядування в Україні в добу Гетьманату Павла Скоропадського.

69. Чим відрізнялася структура місцевого самоврядування в Україні в добу Гетьманату та Директорії УНР?

70. Порівняйте структуру органів місцевого самоврядування в Радянській Україні та на Західноукраїнських землях.

71. Висвітліть основні напрямки діяльності органів місцевого самоврядування в Закарпатській Україні в міжвоєнний період.

72. Яким чином впливали органи місцевого самоврядування на вирішення проблем місцевого значення в період "перебудови"?

73. Виділіть основні етапи становлення інституту місцевого самоврядування в новітній історії України.

74. Коли було прийнято Закон України "Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування"?
75. Яким чином місцеве самоврядування розглядається в Конституції України?
76. Коли було прийнято Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні"?
77. Яку роль відіграла Європейська Хартія місцевого самоврядування в становленні інституту місцевого самоврядування в незалежній Україні?
78. Коли був прийнятий Бюджетний Кодекс України?
79. Дайте розгорнутий аналіз правових форм організації місцевого самоврядування в зарубіжних країнах.
80. У яких країнах поширена англосаксонська модель місцевого самоврядування?
81. Охарактеризуйте особливості континентальної моделі територіального управління.
82. Чим відрізняється континентальна модель територіального управління від іберійської?
83. Висвітліть характерні особливості радянської моделі територіального управління.
84. У яких країнах поширені змішані моделі територіального управління?
85. Розкрийте сутність муніципальних реформ.
86. Покажіть мету та завдання муніципальних реформ.
87. Яким чином здійснюються муніципальні реформи в країнах Європи?
88. Висвітліть основні складові проведення муніципальних реформ в країнах Європи та США.
89. Розкрийте характерні особливості проведення муніципальних реформ в Російській Федерації.
90. Дайте порівняльну характеристику проведення муніципальних реформ в країнах Західної Європи та СНД.

7.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

8. Рекомендовані джерела

1. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні: Монографія / О. В. Батанов [За заг. ред. В. Ф. Погорілка]. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 512 с.
2. Батанов О. В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в

Україні. Монографія / О. В. Батанов. – К.: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2001. – 260 с.

3. *Бориславська О.* Місцеве самоврядування в Україні: теорія та практика реалізації конституційно-правових засад / О. Бориславська. – Л.: Вид-во ПАІС, 2005. – 208 с.

4. *Біленчук П. Д.* Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право). Навч. посіб. / П. Д. Біленчук, В. В. Кравченко, М. В. Підмогильний. – К.: Атіка, 2000. – 304 с.

5. *Гураль П. Ф.* Територіальна громада в Україні. Історико-правове дослідження. Монографія / П. Ф. Гураль. – Л.: Львів ДУВС "Край", 2008. – 468 с.

6. *Делія Ю. В.* Конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні: проблеми теорії та практики / Ю. В. Делія. – Донецьк, 2004. – 280 с.

7. Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» від 10 липня 2010 р. №2487-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, №35-36, ст.491.

8. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. №4572-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, №1, ст.1.

9. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, ст.170.

10. Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 р. №2625-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, №48, ст. 254.

11. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 7 червня 2001 №2493-III // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, №33, ст. 175.

12. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11 липня 2002 р. № 93-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, №40, ст.290.

13. *Журавський В. С.* Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. С. Журавський, В. О. Серьогін, Н. Ярмиш. – К.: Концерн «Видавничий Дім "Ін Юре"», 2003. – 672 с.

14. *Іванова І. В.* Організація місцевого самоврядування в Україні: навч. посіб. / І. В. Іванова. – К.: Професіонал, 2005. – 112 с.

15. *Кириленко О. П.* Місцеві бюджети України (історія, теорія, практика) / О. П. Кириленко. – К., НІОС, 2000. – 381 с.

16. *Коваленко А. А.* Теорія і практика місцевого самоврядування в Україні / А. А. Коваленко. – К.: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. – 464 с.

17. *Козюра І. В.* Місцеве самоврядування в Україні (становлення та розвиток): Навч. посіб. / І. В. Козюра, О. Ю. Лебединська. – Ужгород: Патент, 2003. – 224 с.

18. Конституція України: прийнята 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України, 1996, №30, Ст.142.

19. *Кравченко В. В.* Місцеве самоврядування в Україні: історія, сучасність, перспективи розвитку. Навч. посіб. / В. В. Кравченко. – К., 2000. – 206 с.

20. *Куйбіда В. С.* Конституційно-правові проблеми міського самоврядування в

Україні / В. С. Куйбіда. – Л.: Літопис, 2001. – 375 с.

21. *Куйбіда В. С.* Організаційно-функціональні принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування / В. С. Куйбіда. – К.: МАУП, 2003. – 568 с.

22. *Куйбіда В. С.* Принципи і методи діяльності органів місцевого самоврядування в Україні / В. С. Куйбіда. – К.: МАУП, 2004. – 431 с.

23. Місцеве самоврядування: Збірник нормативно-правових актів. – Х: Гриф, 2002. – 688 с.

24. *Мних М. В.* Місцеві бюджети та фінанси в бюджетній системі України: навч. посіб. / М. В. Мних; Відкр. міжнар. ун-т розв. людини "Україна", Вища шк. політ. лідера. - К. : [Ун-т "Україна"], 2011. - 247 с.

25. *Тодика Ю. М.* Конституція України: проблеми теорії і практики / Ю. М. Тодика. – Х.: Факт, 2000. - 608 с.

26. *Утвенко В. В.* Теорія та історія місцевого самоврядування. Навч. посіб. / В. В. Утвенко. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2015. – 234 с.

27. *Іванова Т. В.* Організація місцевого самоврядування в Україні: Навч. посіб. / Т. В. Іванова. – К.: Професіонал, 2005. – 112 с.

28. *Куйбіда В.* Поняття місцевого самоврядування в Україні / В. Куйбіда, В. Чушенко // Право України. – 1998. – №5. – С.17-21.

29. *Куколевська Ж. Д.* Правові основи місцевого самоврядування: Навч. посіб. / Ж. Д. Куколевська. – К.: КНЕУ, 2006. – 166 с.

30. *Лацімба М.* Як територіальна громада може впливати на вирішення питань місцевого значення / М. Лацімба, В. Бондаренко. – К., 2007. – 108 с.

31. Місцеве самоврядування в столиці України [За ред. О.М. Невелєва]. – К., 2000. – 280 с.